

43. Staat van goed bij het overlijden van Emmanuel Engelbertus Annijs

Een grote bron van informatie bij het opzoeken van een stamboom is de staat van goed of boedelbeschrijving. Dankzij dit document kan een genealogie uitgroeien tot heel wat meer dan een kurkdroge opsomming van namen en jaartallen. Een boedelbeschrijving werd opgemaakt wanneer kinderen tijdens hun minderjarigheid - in die tijd was men minderjaring zolang men geen 25 jaar was - hun vader of moeder door overlijden kwamen te verliezen. Er werden twee voogden (maternele en paternele) aangesteld en binnen een zekere termijn moest een boedelbeschrijving worden opgemaakt. Wat werd daarin zoal genoteerd ? Eerst en vooral alle familiale gegevens over de overledene. Verder een beschrijving van alle eigendommen, van alle nog te vereffenen schulden, alle tegoeden en tot slot een uitgebreide inventaris van het sterfhuis (meubilair, klederen, enz...).

Bij wijze van voorbeeld nemen we de staat van goed van Emmanuel Engelbertus Annijs, bakker van beroep en geboren Pervijzenaar.

Hij was geboren in 1760 en overleed reeds op 26 december 1792, dus amper 32 jaar oud.

Hij was de zoon van Joannes Bernardus en Joanna Theresia Gheleyns. Zijn vader was afkomstig van 's Heerwillemskapelle en reeds overleden in 1782 op 71-jarige leeftijd. Zijn moeder was afkomstig van Sint Catharinakapelle en ook reeds overleden in 1783 op 61-jarige leeftijd.

Ook zijn grootouders worden in dit voor genealogen belangrijk document, vernoemd. De ouders van zijn vader waren Pieter Annijs en Pieternelle Decraemer. De ouders van zijn moeder waren Joannes Gheleyns, z.v. Jan en Genoveva Cuveele. Joannes Gheleyns was afkomstig van Avekapelle en was in 1717-1718 ook nog kerkmeester geweest van Sint Catharinakapelle.

Emmanuel Annijs zelf was gehuwd met Isabella Clara Geraet, dochter van Gerardus en Lucretia Pippinck. Zij was geboren te 's Heerwillemskapelle terwijl haar vader afkomstig was van Grathem in Nederlands Limburg en haar moeder van Wulpen.

Zij waren gehuwd met huwelijkscontract voor Ferdinand Jacob Boonefaes, griffier van Pervijze, op 21 mei 1785.

De staat van goed werd opgemaakt voor alle mogelijke erfgenamen van de overledene. Dit waren in de eerste plaats zijn weduwe en verder nog zijn broers Henricus (landsman te Pervijze) en Felicianus, woonachtig te Kortemark. Verder moesten nog twee zusters gerekend worden bij de erfgenamen : Maria Joanna, echtgenote van Jacobus Demolder, wonende te Eggewaartskapelle en Joanna Theresia, gehuwd met Cornelis Borgonie, landsman te Pervijze. Tot slot was ook nog Franciscus Tyrou erfgenaam. Hij was gehuwd geweest met Angelina Annijs, ook een zuster van Emmanuel. Zij was echter overleden en liet één kind achter : Joannes, geboren op 21 februari 1788. Het huwelijk van de overledene en zijn weduwe was kinderloos.

Na de opsomming van alle familiale banden gaat de staat van goed over tot het volgende punt : de goederen en landerijen die de overledene heeft nagelaten.

In de eerste plaats is dit het huis waarin hij woonde. Dit was gelegen te Pervijze, zuid van de kerk binnen het dorp, ten oosten van de Nieuwpoortstraat op een stuk grond van 40 roeden. Dit huis dat hij erfde van zijn ouders, moeten we situeren helemaal in het begin van de Veurnestraat, aan de rechterkant gezien vanaf het dorpsplein, misschien zelfs op de hoek van Veurnestraat en Nieuwpoortstraat. Ten oosten, westen en zuiden grensde het perceel aan land van de abdij van Lo en ten noorden paalde het aan grond van chirurgijn Pieter Hiers dat op zijn beurt gelegen was bij Loodinspycker, het stuk Pervijze in de buurt van het Blauwhuis.

Het huis bestond enerzijds uit het woonhuis en anderszijds de bakkerij met bijhorende gebouwen. Het woongedeelte bevatte naast de woonkamer een onderkelderde "platte kamer" met daarachter een "voutje" waaronder eveneens een kelder lag. Achter de voute was de keuken. Alles was in steen, overzolderd en gedekt met pannen. In de eerstgenoemde kelder was er een ingemaakte waterbak.

Aan de noordzijde van het woonhuis was de winkel met toog en banken, overzolderd en gedekt met pannen. Aan de winkel paalde de bakkeuken met oven. Ook dit gedeelte van het huis was in steen en overdekt met pannen. Naast de bakkeuken lag het zogenoemde "koolstal". Achter het woonhuis was

er nog een stal voor alle gebruik, ten oosten van dit stal het hout- en dairynkstal (turf) met een afhangend dak, gebouwd "in zillen en steenen voetynghen".

De noordgevel van het perceel paalde aan een doornhaag die behoorde bij de woning van dokter Hiers.

Na deze beschrijving van het sterfhuis kunnen we overgaan tot de inboedel ervan. De gegevens uit deze opsomming leren ons iets meer over hoe de mensen meer dan twee eeuwen geleden leefden.

In het woonhuis stond het pluimbed van de weduwe in een "koetse" met oorkussen, 2 dekens, lakens, een spreij en een gordijn ervoor. Een kast met slaghorloge, een spinnewiel, de open haard, een "vloerbustel", 9 stoelen, een blaaspijp, 2 ijzeren potten en 2 koperen lampen behoorden ook nog tot de inboedel van het woonhuis.

In de "platte kamer" stond nog een pluimbed met oorkussens, een kafzak, 2 lakens, een spaans deken, een spreij, een kleerkast, 3 tafels, 11 stoelen, 1 zetel, 2 koperen kandelaars, een koperen "kaffemoor", porselijnen tassen, een pan, een ketel, een spiegel en 57 pond tin. Het onderscheid tussen woonvertrekken en slaapvertrekken is hier niet helemaal duidelijk maar dit is te verklaren door het feit dat Emmanuel overleed na een slepende ziekte zoals hierna zal blijken, en hij dus waarschijnlijk te bed lag in de woonvertrekken.

Op het voutje waren nog twee slaappleatsen en koetsen. Ook een lantaarn, een "bustel" en twee koffers behoorden tot de inhoud van deze plaats.

Tot slot van de leefvertrekken komen we aan in de keuken waar we het volgende vinden : 7 koperen "marmyten", 3 koperen ketels, 3 "waterseulen", ijzeren potten, aardewerk en 2 gieters.

Onder de voute in de kelder vinden we een "syropevat", een halve ton bier, een stand met appels, een stenen boterpot, 30 stukken boter en een pot met 12 pond smout. De kelder achter de bakkeuken bevatte 4 zakken aardappelen, een olievat, aarde-en steenwerk, 150 eieren en bakvormen.

In de bakkeuken stond een ingemetst fornuis, er lag brandhout, er waren banken waarop de bakker zijn broden kon kneden en klaarmaken voor de oven en het bakmateriaal.

Zo komen we bij de stallingen. In het stal ten zuiden van de keuken stonden 7 vaten, 3 wasstanden, brandhout, een vleesstand, een caffetrommel (koffietrommel ?) met toebehoren, een mosterdmolen, 2 ladders, een boterstand, een boterpot en ajuinen. In het dairynckstal en het houtstal lagen er 3200 brokken derink (= zwarte turf) en vinden we ook nog het "keunekot". In het koolstal lagen 5 zakken kolen, stonden er 2 stoelen, 18 (!) bezems, een spade en een ruifel (= lange schop).

In het achterhof stond nog een "waterkarteel" en een "pijpegaele".

Op de zolder lagen 3 zakken meel, 30 lege zakken, 120 pond bloem, 10 wafelijzers, 3 koffiemolens, een spinnewiel en winkelpapier. Er was ook nog een slaappleats in een "koetse".

In de winkel treffen we tot slot nog winkelwaar aan voor een waarde van 934 pond.

Na de beschrijving van de inboedel van het sterfhuis kunnen we overgaan tot de afrekening van schulden en tegoeden.

Verschillende personen hadden nog schuld "over't bakken van broodt en koucken, met leveringhe van diversche winkelwaere". De kerkfabriek van Pervijze was de grootste schuldenaar met 165 pond. Joannes Frans Delaleeuwe moest nog 77 pond betalen, een schuld die hij reeds sedert 1790 heeft. Er wordt echter aangestipt dat deze schuld moeilijk terug te bekomen zal zijn want Delaleeuwe dreigt "met meerdere pretentien van sijnen kant". De vereffenaars van het sterfhuis kennen echter de oorzaak van deze handelswijze niet. Daarom wordt deze schuld niet in rekening gebracht.

Als schulden die het sterfhuis nog moest vereffenen stippen we het loon aan van de knecht Philippus Scherpereel en de meid Anna Theresia Vankemmelbeke.

In het begin van zijn ziekte deed Emmanuel Annijs beroep op dokter Joseph Corveleyn waarvoor deze nog 40 franse kronen meent te moeten worden betaald. De weduwe trekt dit echter in twijfel daar er nooit medicamenten werden geleverd in ongeveer 3 maanden visitetijd.

De op één na laatste rubriek in de staat van goed is de opsomming van de kosten die werden gedaan voor de uitvaart van de overledene. Tijdens zijn ziekte werden er 50 missen opgedragen wat erop wijst dat het een slepende ziekte betrof. De vrienden van de overledene werden op de hoogte gebracht van de uitvaart met middelbare dienst door Franciscus Caes. Voor de lijkmaaltijd was er 280 pond vlees nodig. Karel Provoost werd betaald voor levering van het "groensel", de servietten en 2 tonnen bier. Hij maakte het eten klaar met 9 spinden meel, melk en eieren, suiker, boter, mosterd, frans brood, zout en peper en diende op voor 223 (!) mensen.

Het laatste en niet minst belangrijke punt van de Staat van Goed is de uiteindelijk afrekening die er zo uitzag :

Vaste en losse goederen	2577 ponden
Baargeld	1044 ponden
Batige schulden	2327 ponden
<hr/>	
TOTAAL	5948 ponden
Schulden	3848 ponden
<hr/>	
EEN BATIG SALDO VAN	2100 ponden

Dit batig saldo was te verdelen onder de erfgenamen waarvan 5/8 voor de weduwe en 3/8 voor de andere erfgenamen.

Zo werd een punt gezet achter het veel te korte leven van bakker Emmanuel Annijs.